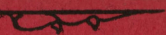

COMRAÇ FİR ÒIADÒ

Tomár ua nuallám

ᵒ'aitéiríobᵒᵒ ar an tSeán-ᶒaeᵒilᶒe.

“ Truaᶒ, a ᵒé,
Teaᶒt ᵒo mínaoí eadᵒiom ír é ;
Leaᶒt mo éiríobᵒᵒ an Cú ᶒan coí,
Ír leaᶒt eiríobᵒᵒ na Con mé.”

—l. 5.

Cíᵒᵒanna, Teo.:

Ar n-a éur amaᶒ

ᵒo

COMRAÐ NA ᶒAEᵒILᶒE,

í mᵒaite áᶒa Cíaᶒ.

1914.

RÉAL, ᶒLAN.

COMRAÇ FIR ÒIDÒ

Tomár ua nualláin

‘o’airéiríob ar an tSean-Šaebúiz.

“ Truaš, a Úé,
Teačt do mhúoi eapom ir é ;
Teačt mo éporde an Cú Šan col,
Ir teačt éporde na Cón mé.”

—L. 5.

Clóðanna, Teo.:

Ar n-a cúir amač

‘o

Comrao na Šaebúize,

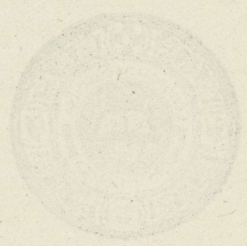
1 mbaite áca Cluic.

1914.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ
ΑΘΗΝΩΝ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΡΜΑΝΕΥΤΩΝ

ΜΟΥΣΤΙΡ ΕΔΕΛΛΗ, Τεο.,
Βασιλ. Ακαδ. Κλασ.

RÉAMRÁD.

Má'p ró-feanóda le roinn de na léigtheoirib curó
o'fílroeaóct an leabairí ro, cuimnígoir supab ró-feanóda
an Saeóilg so léir le mórlán de múintirí na tíre reo.
Cuimnígoir pfeirín naó mire do óear an fílroeaóct aóct
sup leanar so ólúit de ólútaóct na rean-uógar. Má
tá cuaró-Saeóilg ran leabair, ní mire ir ciontaó le
cruar na Saeóilge ann. Duine ná tuigean an
fílroeaóct, reaoileao pé tairir í, munab maít leir na
nótaí do léigean. Ní cóir do luóct na Saeóilge fearra
beít taoó le iudaib beaga simplíoe ruaraca. Agus
gabam mo burdeaóar leir an Ollam .i. le Egnit
Windirch. Ní bfuigbinn an leabrlán ro do reóioadaó
gan a leabair mórlan do beít roimam amaó .i. Die
Altirische Heldensage .i. Táim Dó Cualnge.

TOMÁS UA NUALLÁIN.

“ Τριῶς ἀν τρεῶν
βέβηται μέν ἢ Κύ να ἕσεται ;
τελεῖται αὐτοῦ ποῖν ἄσπυρ φῦλ,
ἕσεται αὐτοῦ κοῖν ἄσπυρ ἐνεῖται.”

—L. 5.

Comhmac Fíri Diaó.

Ir anghin do hionmáiread as fearmaid Éireann cia baó cóiri do comhlann asur do comhmac le Comculaimn re huair na marone moice ar n-a bámac. Ir ead duubriadar uile so mbaó é fear Diaó mac Damáin mic Dáire, an mílead móri-cálma o' fearmaid Domnann, baó cóiri do dul ann, óiri ba cormaid a hcomhmac asur a hcomhlann oóib ar don. As don buime do rinneadar ceirto-ghníomairca soile asur huirgíro o' fo-glum .i. as Scátaig, asur as Uacáig asur as Doipe. Asur ní maid barr huirgíro as neac oóib ar a céile acé cleap an hae bulsa (.i. bearmac) as Comculaimn. Híread ba congan-éneapac (.i. bí lírheac déanta de cóiri nó adaircaib uime) fear Diaó as comhlann asur as comhmac le laoc ar ac 'na asaró.

Ir anghin do cuimead fíor asur teactairí ar fear Diaó. Déar asur o'eitig asur o'ob fear Diaó na teacta rin, asur ní táinig leo, óiri b'eól do an ní um a riabadar do: do comhlann asur do comhmac le n-a éaparo, le n-a compánac asur le n-a comalta. Ir anghin do cuiri Meadob na oiraoite asur luét doir asur aicire ar ceann fíri Diaó so noéanadair a doirad asur a aiciriugad, so otógharoir tiri bolsa ar a asaró, oibéim asur aineam asur aicir, muna otagad. Táinig fear Diaó leo tar ceann a oimig, óiri b'ura leir a tuirim do haeitib haille asur huirgíro asur eanignaia ná a tuirim de haeitib doire asur éasnaig asur inóeargta. Asur ó máinig, do hreapatalad asur do hriotáilead é asur do dáilead leann ro-óla ro-éaom ro-mearca air,

n.b. Hác focal ná fuil a míniugad angho, tá rin le págal i hpoctóir uí Duinnín.

Συρ μέαρετα μεαδαι-έασιν έ, αςυρ το σελλαο κομήταο
 μόρια το άι αν σεοίλαιν αςυρ άι αν σεοίμας το
 θέασαη .i. καρβαο τρι πεαότ σεοίμάλ (.i. λυαό τρι βό
 πεαρκαο) αςυρ έατοαό τοά πεαρ τοέας το'έασαό σεό τοατα,
 αςυρ κοίμηό α πεαραινη τοε μίν Μαίσε άοι, σεη άάιν
 σεη έιορ σεη τοίναο σεη ρλυαε, σεη έίσεαντοάιλ τοά μαε
 αςυρ τοά υα αςυρ τοά ιαηυα σεο ηρμινε ημάτα αςυρ
 θεατα αςυρ ριονναβαιρ το'άοη-ήηαοι αςυρ αν τοεαε
 όιρ βί ι μβιατ Μεαόβδ άιρ ανυαρ.

Ιρ αήλατό το βί Μεαόβ 'σεά μάο ριν αςυρ αουβαιρτ να
 ημαετρα αςυρ το'ήρεασαιρ πεαρ τοιαό :

III. σεοβαιρ λυαό μόρ ηυννε
 λεο έυρο μαίσε ιρ εαίλλε
 λε ραοίηρε το έτοιννε
 ό ιποιυ σεο τοά ημάτ.
 Α ήιρ τοιαό ηιε τοάμαη,
 Εηήιρ όρ σεό ανάιλ.
 Καο τοιτ σεη α σεαάιλ,
 Αη ηί σεαβαρ εάό ?

ρ. το. ηί σεοβάο σεη άμαό,
 ηί λαοό με σεη λάμαό,
 Τρομ θεαρ όημ ι μβάριαέ—
 ροηετέεαν θεαρ αν περόμ :
 Cú κοή-αιμη Culann,
 Ιρ άήναρ αν υρηαινη ;¹
 ηί ρυηιρτοε α ρυλαηε—
 Ταιηρτεαό θεαρ αν τερόμ.

¹ Ιρ ερηαιτό αν τοαίλ.

η.δ.—μάρ άηραιτό αν ήιρτοεαότ, β'έοιηρ σεηαβ αήλατό ιρ
 πεαρη. ηί ρυηιρτοε α λεισεαρ σεη α λοτ.

m. Ἰεοθαῖρ λαοῖς λεο λάμν
 Ἰο μαζαῖρ ἀρ ὀάλα,
 Σμαῖν ἀζυρ εἰς ἀνα
 Ὅο βέαρφαρ λεο λάμν.
 Δ ἶρ Ὀιαὸ ἀν ἀζα
 Ὄρ τῦ ἀν ὀυῖνε ὀάνα,
 Ὀαῖν-ῖα ἶρ τῦ ἀν φεαρ Ἰπάδα
 Seac cāc Ἰαν ἀον εἰν.

f. O. Ní μαζαὸ Ἰαν Ἰάδα
 Ὅο εἰυῖε ἀν ἀτα,
 Μαῖρφρὸ Ἰο λά βῖάτα
 Ἰο μβρῦε ἶρ Ἰο μβρῖζ.
 Ní Ἰεοθαὸ εἰα εἶρτι ²
 Cé Ἰο μβεαὸ ὀομ φρέρτι ³
 Ἰαν Ἰρέμ ἀζυρ εἶρτε ⁴
 Le μῖρ ἀζυρ τῖρ.

m. Cá call ὀυῖτ ἀ φῖρθεαὸ
 Nαρτ-ρε Ἰο μβεῖρ βῖρθεαὸ
 Δρ ὀεῖρ Ἰίος ἶρ φῖρθεαὸ
 Ὅο μαζαὸ λεο λάμν.
 Δηρτο νεαὸ ναὸ ὀτεῖρφρὸ,
 Ἰεοθαῖρ Ἰαὸ μῦθ ἰαρρφαῖρ,
 Ὄρ ἶρ φεαρ Ἰο μῖρβῖρ
 Δν φεαρ εἶς ἶο ὀάιλ.

f. O. Ἰεοθαὸ ἀρ πέ εἰρα,⁵
 Ní βα ní βῖρ λῖζα
 Sul ὀέσναὸ μο μῖρδα ⁶
 1 μβαῖλ 1 μβῖο ῖλῖαῖς.

² cé Ἰο μαῖβ πέ ἀζ εἶρτεαὸ. ³ ἀζ ῖνῖλ ἰομ.

⁴ εἶρτε .i. Ἰαε.

⁵ Ἰάτα, ἰρρῖθαρ.

⁶ milleso.

Dá b'puitgead mé m'apó-ape,⁷
 Cinnreao cé naé com-nape⁸
 So noéanad an comriac
 Le Comculainn cruaid.

m. Cioð Domnall nó Cairbre
 Nó Niamán an Aihgne,
 Cioð iad tuét na bairne,
 Beo astat san aét.⁹
 Déan nape leat ar Morann,
 Má'p áil leat a comall;
 Naire Cairbre mín Manann
 I' nape ar noá mac.

f. o. A m'eadó so méro buafaró,¹⁰
 Ní ceapb caoine nuacáil;
 I' deapb i' t'ú i' buacáil
 Ar éruacáil na sead.
 Apó-élor i' apó sais-neapc
 Tugetar dam riól rain-breac,
 Tus dam t'ór i' t'airgead,
 Óir ní fuláir dam.

m. í Naé tura an cor¹¹ coónac
 Dá dtuibhíad deatg uolmíac
 ó andiu so dtí Domnac?
 ní ba dáil bu' ríad.
 A laoié láirí bládmair,
 Saé réad caom ar talmáin
 uobearpar duit amlaró
 i' uile ioc-bia.¹²

⁷ man.

⁹ aihnar.

¹¹ cruaid nó laoc.

⁸ com-neapcáil

¹⁰ neime.

¹² beo astat.

Φιοννάβαιη να ρειρζε
 πίοξαν ιαριέταιρ ειρζε,
 ιαρ νοίτ Con να Cειρρε,
 α βίη Όιαό ποτ-βια.

Ιρ ανηριν αουβαιητ εάε uile i scoitcinne ζυη ιόρι να
 κοίταδα ριν. “Cioó móri múire,” αρ βεαρ Όιαό, ιρ
 αζ Μειρόβ ρέιν βειρο υαμ-ρε αζυρ ní αζαμ-ρα αρ κοί-
 ριαε νό αρ κόμλονη το δέαναμ lem κόμαλτα αζυρ
 lem βεαρ compáhtair αζυρ cumaimn .i. Cúculaimn.”
 αζυρ αουβαιητ :

Ρερόμ ιρ μό
 κοίριαε le Comculaimn ερώ ;
 τριαζ ναε όά έεαο ο'ρεαριαιβ βάλ
 το έιοεραό ιμ' όάιλ ρά όό.

Τριαζ αν τρεαρ
 βέαριαρ μέ ιρ Cú να ζελεαρ ;
 τεαρζφαμαοιρ ρεοιλ αζυρ ρυιλ,
 ζεαρηφαμαοιρ κοηρ αζυρ ενεαρ.

Τριαζ, α Όέ,
 τεαότ το ιηναοι εαοηοιμ ιρ έ ;
 λεατ μο εριορε αν Cú ζαν κοι,
 ιρ λεατ εριορε να Con μέ.

Όαρ μο ρειαε,
 Μά μαρβέται Cú άτα Cυιαε,
 ράιτρεό μέ μο έλαρδεαμ εαοι
 τρεμ' εριορε, τρεμ' έαοβ, τρεμ' έλιαβ.

Όαρ μο κοιζ,
 Μά μαρβέται Cú ζιννε βοιζ,
 ní ιηιυβρεοο ουμε όά έιρ
 νό ζο οτιυβριαο λέιμ ταρ βοηο.¹³

¹³ ζο βρμυζεαο βάρ.

Όαρ μο λάμ,
 Μά μαριβταρι Cú Σιννε Scáil,
 μαιριβερò μέ Μεαδòβ σο η-α ριυαζ
 Δζυρ νιορ μό ο'φεαριαιβ φάλ.

Όαρ μο ζό,¹⁴
 Μά μαριβταρι Cú Άτα Cρò,
 αδλαιατταρι μινε ινα φεαριτ;
 βρò ιονανν ιεαατ ταμ-ρα Δζυρ οò.

Δβαιρι μιν,
 μιν αν ζCοιν σο ζεαοιηε ενιν,
 ζυρ ταρινζιν Scáταε ζαν ρεατ
 μινε αρ άτ οο ταυτιη μιν.

Μαριζ το ιμερòβ
 οο μιν οριανν α οειλμ¹⁵;
 Μινε οο ενι, ceann ι ζεεανν,
 ιρ Cúculainn αρ τεανν φερòμ.

“Α φεαρια,” αρ Μεαδòβ, τρε εοιν αιζνιρ Δζυρ
 ιομεαριαοιρε, “ιρ ριορ αν βριαταρι αουβαιριτ Cúculainn.”

“Cρέαο αν βριαταρι ριν?” αρ φεαρ Όιαò.

“Αουβαιριτ ι ιμβαρα,” αρ Μεαδòβ, “ηάρβ' φοριάλ ιειρ
 οο ταυτιμ-ρε ι η-αιμζιρò ¹⁶ ζαιρεò ιραν τιρ α ραεαò.”

“Νιορ εοιν οò-ραν ριν οο ράò,” αρ φεαρ Όιαò, “οιν
 ηι ηε μο ιμεατταετ-ρα ηά μο ιιολαοεαατ ιρ ριερ οò-
 ραν οριμ-ρα μιαη. Δζυρ λινζιμ φάμ' αριμιαιβ, μά'ρ ριορ
 α ράò ριν οò-ραν, σο ιμβαò μινε εεαο φεαρ εοιηαιε-
 φεαρ ιειρ ι ιμβάριε ο'φεαριαιβ εηιεανν.”

“Βεανναατ οριτ-ρα οά ειοιη ριν,” αρ Μεαδòβ, “ιρ
 φεαρι ιιομ-ρα ριν ηά τιμε Δζυρ ιιολαοεαρ οο οέαναιη

¹⁴ ζαε.

¹⁵ ποζιμ, ζλεο; *leg.* οειλβ .ι. οεαλβ ?

¹⁶ μαρ εεαο-εοιμαò.

duit; óir ír báirdeac neac um a tír féin agus eia córa
 dó-ran roéar Ulaó do d'éanaí ná duit-re roéar
 Connac? ”

Ír annrín do sábh Meadó páta agus uirriada ar féar
 Diaó pá comlonn do d'éanaí le reirreari curiáó ar n-a
 báraic nó um comlonn agus um cóimiac le Comculainn
 'na donari. Do sábh féar Diaó páta agus uirriada ar
 Mheróó um cúr an treiriú céadna um na comádaib do
 seallaó do do comlíonaó leir, dá dtuiceáó Cúculainn
 leir.

Annrain do sábaó a eic d'féar agus do hinneallaó
 a éarbaó agus táinig iomhe so háit a maib Cúculainn
 dá innrín rín do. D'féar Cúculainn fáilte iomhe.

“ Mo éan do tigeac, a máigirir, a féar agus,” ar
 Cúculainn.

“ Ír díleat uim d'fáilte, a daltáin,” ar féar agus.

“ Acé ír uime éan gar dá innrín duit, an té tíocfar do
 comlonn agus do cóimiac leat re huair na marone muice
 i mbáraic.”

“ Clumeam uait mar rín,” ar Cúculainn.

“ Do éara féin agus do cóigéite agus do comalta,
 d'féar coméir agus comgairgíó agus comgíomá,
 féar Diaó mac Damáin me Dáime, an míleáó móir-
 éalma d'féaraib Dóinnann.”

“ Dair ar scuabair,” ar Cúculainn, “ ní i ndáil
 cóimiac ír maic linn ar seara do tigeac.”

“ Ír cóir uamán iomhe, óir tá cnear congna¹⁷
 uime agus ní d'eargáir meanna ná faobair air,”
 ar féar agus. “ Uime rín tabair aige duit féin agus bí
 ullam, óir ní mar éac dair époro leat ar táin do
 Cuairge don éor ro féar Diaó mac Damáin me
 Dáime.”

“ Daltáin-re annro, áin,” ar Cúculainn, “ as por-
 táó agus as iomfuirieac ceirre olléirgeac éimeann

¹⁷ d'éanta d'áircaib.

ó luán topaig Sáimna go topac eapmaig ašur ní mušar
tpeig tpeiró ionn don fear iur an ré rin ašur, ir dóig
liom, ní mó béamao ionne rin.”

Ašur ir amlaró do bí fearšur 'šá ráó 'šá easlušao
ionn fear Diaó ašur ašubairc na bmačma ašur o'fpeašair
Cáculann :

F. Δ Chúculann, comall šlé,
Cim šur mictó duic eihše ;
atá anpro cúšac le feihš
fear Diaó mac Damám tpeic-óeihš.

C. Atám-re anpro—ní reol feanš—
aš tpean-šortao fear nēheann ;
ní mušar ar teiceao tpeig
ar aba ¹⁸ comloinn don-šiu.

F. Fiočmar fiaa an fear go bpeihš
ar lop a élaróin éró-óeihš,
cnear congna um fear Diaó na nōhōng—
iur ná šabann don comloinn.

C. Bí ro šort, ná tašair do ršéal,
a fearšuir na n-ajm n-imtpean,
šar šac fearann, šar šac fonn
šam-ra níor ba éašcomloinn.

F. Fiočmar an fear ir šeari šal—
ní fuiurde é do šmaoóao ;
neair céao 'na éōip, calma an moó,
nac nšonann iunn ná faobar.

C. Má óéanam comiac ar át
Mire ir fear Diaó šeirceao-šnáč,
ní ba é an pcamó šan pceó,¹⁹
buó fearšac ar bpaobar-šleo.

¹⁸ mar šeall ar, de éionn.

¹⁹ tuigšim.

F. Do bað fearri liom ná don luas,²⁰
 a Cúculainn élardeam-muad,
 go mbað tú do béarmað roir
 corḡar fíi Diað díomaraig.

C. Adeim bmuatar go mbáig,²¹
 cia nac mairé mé as iomarbáig,
 ir mire béarmar buaró de
 ar mac Damáin mic Dáire.

F. Ir mé tionóil an rluas roir,
 luas mo fáruighe o' Ultaib;
 liom táinig ó n-a ucíuib
 a ḡcuraró, a ḡcaé-mílró.

C. Acé ḡan Concobar 'n-a éar
 do ba cmuaró an comaitcéar;
 ní táinig Meabó Maige an Seail
 tuirur maí ba mó conḡair.

F. Acá ḡníom ir mó fhuic' Láim,
 ḡleo le fear Diað mac Damáin,
 Arim cmuaró curca éarar maínn²²
 beiró asat, a Cúculainn.

Táinig fearḡur romhe cum dúnaró asur lonḡpuiré
 fear n-éireann tar a air. Do éuaró fear Diað cum
 a rudaill (.i. boite) asur a múiatic asur d'innir dóib
 na ráca do ḡabáil do míeróð air. féin um comlonn asur
 um comhuac le reirear cmuaró ar n-a bámac nó um
 comlonn asur um comhuac le Comculainn 'na donar
 dá mb' ura leir. D'innir pé dóib mar an ḡcéatna cuir
 asur ráca do ḡabáil do féin ar míeróð um cur an
 treirir cmuaró céatna um na barántaib do ḡeallað do
 do comhlionaró leir, dá dtuitearó Cúculainn leir.

²⁰ luac.

²¹ seall.

²² taḡairt von "ḡae bulḡa"; maínn .i. bloðanna.

Dou i noáil áro n-úlað
 ir uáil dá mberð puðar,
 ir fæða þur cumán²⁴;
 maipz maðar an þeim.

Þí cóir an ní þárðe²⁵;
 ní hobair mað náþe;
 ní ðleaðair vinn áile²⁶;
 ní þanþam fáð úáiz.²⁷
 Þí ro topt vinn, a þiolla;
 calma iar þeal þeap þinne;
 þeapri teinne ná time;
 teiðeam inþ an uáil.

Þo þaðað a eic ú'þeap Þiað aþur þo hinneallað a
 eapþað aþur eáiniz þoinne þo háð an eóþmaic aþur ní
 eáiniz lá þo n-a lán-þoilþre úó ann ar þið.

“Maie, a þiolla,” ar þeap Þiað, “þþar þom þoþþa
 (.i. vion nó elúðac) mo eapþaro þúm annþo þo þcoðlað
 mo eþom-eoþeicm þuain aþur coðalta annþo, oþi níor
 eóðlar þeieað na horðce le ceipt an eóþloinn aþur
 an eóþmaic. Þo þþuir an þiolla na heic aþur euir
 eioi an eapþaro þaoi aþur þo eóðluiz þe a eþom-eoþeicm
 iar þin.

Þomtúra Conculainn inniþþeap annþo anoip. Þíor
 eipiz þe ar eor ar þið þo uáiniz lá þo n-a lán-þoilþre
 úó, ionnup nað n-abþarðip þiþ þieann þurab eaþla nó
 uainan þo þeapað air, dá n-eiþþeað. aþur ó eáiniz lá
 þo n-a lán-þoilþre, þo það lán ar a þiolla aþur þubairþe
 leiþ a eic þo þaðáil aþur a eapþað ú'inneall.

“Maie, a þiolla,” ar Cúculainn. “Það ar n-eic
 úvinn aþur innill ar þþeapþað, oþi ir moic-eiþþeac an
 laoc eiz i n-ar noáil, þeap Þiað mac Ðamánin inic Ðáþe.”

²⁴ cumán.

²⁵ aþeipþe.

²⁶ þuizce.

²⁷ uoið.

“Tá na heic gabta agus an carbad inneallta,” ar an siolla. “Cing-fe ann agus ní táir doo’ gairgead.”

Ir annsin do éing an cuiaó ceadaó (.i. béimneac) clearaó caí-buaóac claióeam-óearis Cúculamh mac Sualtamh i n-a carbad sup gáirí bocáneis agus banánaig agus seinte sliinne agus deamhána aepi uime, óir do beiróir Tuata Dé Danann a ngáiread uime-fean so mbaó móide a gáim agus a easla agus a ur-uac agus a ur-uamán i n-gaó caí agus i n-gaó caí-máig, i n-gaó comíonn agus i n-gaó comíac i dtéigead.

Níor éian o’arad fíri Diaó so scuata an ní, an fuaim agus an foéiom agus an fróieán²⁸ agus an toimh agus an toimh agus an toimh-feartán²⁸ agus an toimhán .i. reeallgar²⁸ na reiaó agus rleas-gáireac na rleas agus sionn²⁹-béimneac na sclaróeam agus bheirimneac na seadbarri agus oimngáirí na líreac agus iomcúimilt na n-aim, deacraó (.i. buile) na scear, téad-feimneac na dtéad agus nuall-gáirí na foé agus eúl-gáirí an carbad agus bor-gáirí na n-eac agus toim-óvblaó an cuiaó agus aí cáimíleac eum an áta dá ionnraigro. Táinig an siolla agus do leas a lám ar a tigeamhána. “Máir, a fíri Diaó,” ar an siolla, “eiris. Acátar annso eugac eum an áta.”

Agus dubairt an siolla na bmaéira ann :

Cloirim cairmirt carbad,
 fe euing álunn aigro,
 ir fuac fíri so bpoibairt
 ór oireac carbad éuaró;
 tar oireac-Ror, tar oirine
 eingro ar an rligé
 reac bun báite an báite,
 ir buaóac a mbuaró.

²⁸ foéiom.

²⁹ gníomh móir.

ἢ cú ἀιρτεαḱ³⁰ ἀίξερ,³¹
 ἢ cairpτεαḱ ḡlan ḡreibear,
 ἢ fearbac paor flarḱear
 Δ εοḱα fá ḱear.
 ἢ epó ḱaíte an cólaimn,
 ἢ ḱeimín ḡo ḱtiocfaró ;
 fear ḡo nḱéanfaró foḱiom,³²
 ḱo beim ḱúimn an tpear.

Μαίηξ beap ipan ḱtulaiḡ,
 Δπí cionn an cón cúbaró,
 ταιηηḡip mipe ó Δ n-uparó
 Δ τεαḱτ uair ḱar ḡceann.
 Cú na heamína maḱa,
 cú ḡo nḱeib ḡaḱ ḱaḱa,
 cú ḱpeide, cú ḱaḱa,
 moḱuiḡim ḡo meann.

“Μαίε, Δ ḡiolla,” Δπí fear ḱiaḱ, “εαḱ páḱ um Δπí
 ḱolair an fear paín ó τáimḡ ḱo’ τḱḡ Δḡur ἢ beaḡ naḱ
 cúḱ conpḱóḱe ḱuit an méro ḱo ḱolair é. Δḡur ḱo
 ταιηηḡip Διτιoll Δḡur Meaḱḱ ḱam-pa ḡo ḱḱuitpeaḱ an
 fear paín liom.” Δḡur Δḱḱḱairt pé na bḱiaḱpa Δnn
 Δḡur ḱ’pḱeaḡair an ḡiolla :

P. O. ἢ mḱero an ḱḱḱair
 bí ro’ ḱopt ḱínn—ná blaḱḱaiḡ,³³
 náḱ ba ḡníom Δπí cḱḱai,³⁴
 óḱ ní bḱáḱ τair bḱuaḱ.³⁵
 Má ’ḱéḱi cupaḱ Cuaithḡe
 ḡo n-Δ upḱmḱ ḱaillie,
 pḱiḱáilpḱḱear uaimne,
 leaḱairpaḱ ḡo luḱ.

³⁰ inḱleaḱtaḱ nó ealaḱḱnaḱ.

³² ἢ fear ḱúimn ḡo nḱ.

³⁴ cáḱḱe.

³¹ τḱiomáineap.

³³ λαḱair.

³⁵ τair boḱo.

An gíolla. Má 'táim cuimhne
 go n-a urómib uaille,
 ní ar t'eicead céir uaimne,
 aét ir éugaimne t'is.
 Riteann ir ní ró-mall
 go ró-ghaot³⁶ ní ró-ghann
 [aét] mar uirge ar all³⁷
 nó mar toimann t'ic.³⁸

Beas náir éonair conair³⁹
 ar a méir do mólar
 ead fáit um ar t'ogair,
 ó t'ánsair óo t'is?
 Ir an f'or-ra t'ogair
 atáir as o f'ogair
 ní t'asair dá f'ogair
 aét maó aigir⁴⁰ mit.⁴¹

Níor éian t'airé f'ir Diaó do beit ann go b'aca ní:
 an carbad caoin c'is-rinn, go lút, go luar, go lán-
 gliocar, go bpubaill uaine, go s'ceat c'iaor-tana,
 c'iaor-tium, clear-áir, colg-f'ada, cuimata, ar dá ead
 luata léimnead, cluar-m'óma, buiró, bíod'gáca, bolg-
 f'rónaad, uét-leatna, beo-époróe, bléan-áiroa, bor-
 leatna, cor-éaola, foiré'péana, foir'ánaad. Ead liač,
 lear-leatán, luš⁴²-léimnead, leabair-m'ongad f'án t'air
 éing don carbad; ead duib dualac dul-b'iar t'ium-
 leatán f'án éing eile. Da cor'mail le peabac dá élar⁴³
 i lá cuimad-ghaite nó le r'oe réab-ghaite eair'is i lá
 Máirta éar muin macairé nó le r'iaó allta ar n-a
 éad gluarpead do éonair don éad máis dá ead
 Conculainn f'án s'carbad, mar baó ar lic áin teimtróe
 suir émoct'air an talom le t'ice⁴⁴ na réime.

³⁶ eadnamail. ³⁷ r'ail. ³⁸ luat. ³⁹ cor'póre. ⁴⁰ tiománuróe.
⁴¹ l'as? ⁴² beas. ⁴³ as r'eil' éin. ⁴⁴ luar.

Δγυρ μάινις Cúculainn cum an áca. ‘Oo fear fear Diað ar an leit ðeirceartaig ðon ác. ‘Oo fuir Cúculainn ar an leit tuairceartaig. ‘O’fear fear Diað fáilte romh Comculainn.

“Mo éean ðo tréadé, a Cúculainn,” ar fear Diað.

“Oilear liom an ní, an fáilte, gur an triáe ro,” ar Cúculainn, “Δγυρ moiu ní ðéanam ðilpe ðe éana. Δγυρ a fíh Diað,” ar Cúculainn, “ba córa ðom-ra fáilte ð’fearéam romat-ra ná ðuit-pe a fearéam romam-ra, óih ir tú ðo fíoié an érioc Δγυρ an cúigeað i bfuilim-pe. Δγυρ níoi cóih ðuit-pe tréadé ðo éomlonn Δγυρ ðo éomíac liom-ra Δγυρ ba córa ðom-ra ðul ðo éomlonn Δγυρ ðo éomíac leat-ra, óih ir romat-ra atáio mo ínná-ra Δγυρ mo íic Δγυρ mo maccam, m’éic Δγυρ m’eadéaró, mo éreáda, mo buair, Δγυρ mo ðeitróig.”

“Maic, a Cúculainn,” ar fear Diað, “cao túg tura ðo éomlonn Δγυρ ðo éomíac liom-ra ar don éoi, mar nuair bíomair Δg Scácaig Δγυρ Δg Uacáig Δγυρ Δg Doipe ir tura ba fóirðfear fíoiáilíne ðam-ra le harmað mo fleaza Δγυρ le cóimugað mo learta?”

“Ir fíoi rom go ðemh,” ar Cúculainn, “ar óige Δγυρ ar ógántaé ðo-ghínn-pe rin ðuit Δγυρ ní hí rin tuairarðáil fá bfuilim-pe moiu i n-aon éoi, ac ní fuil ar an mbic laoc nac gcorhócað mé féin air moiu.”

Δγυρ ir anrín ðo rinne an ðeirt aca atéorán aicéar Δg ðiúltað cáimoi a céile. Δγυρ ðubairt fear Diað na bmaéira Δγυρ ð’freaair Cúculainn:

f. ‘O. Cao túg tura, a éua⁴⁵,
 ðo éioi le níao nuá?
 buð cporðearg ðo érua⁴⁶
 ór análaib ð’ead.

⁴⁵ fear-fúileac.

⁴⁶ cpió, cpiú.

Μαίης ἑάνης ὄο ἑυίης
 βυὸ φαῶῶ⁴⁷ ἑ ἡηίης⁴⁸;
 ἡοερά ἁ ἑίης ὄο ἑίίίης
 ἡἁ ἡἡἡἡ ὄο ἑἑἁἁ.

C. ἑάνης ἡἡ ἡἡἡ ὄἡἡἡ;
 ἑἡἡ ἡἡ ἑἡἑἑἑἑ⁴⁹ ἑἡἑἑἑἑἑἑ
 ἡἡἡ ἑἑἑἑἑἑ, ἡἡἡ ἑἑἑἑἑἑἑἑ
 ὄὄὄ ἑἡἡ-ἡἡ ἡἡἡ ἡἡἡ;
 ὄ'ἑἡἡἡ ἑἑἑ ἡἡ ὄὄὄ ἡἡἡἡἡἡ
 ἡ ἡἡἡἡἡἡ ἑἑἑἑ ἑἡἡἡ
 ἡἡἡἡἡ ὄἡἡἡ ἑἡἡ ἡἡἡἡ
 ὄὄ ἑἡἡἡἡ ὄὄ ἑἡἡἡ.

ρ. ὄ. Ἀἡἡἡ ἁἑἑ ἡἑἑ ὄὄὄ ἡἡἡἡ
 ἡἡ ὄἑἡἡἡἡ ἑ ἡἡἡ ἑἡἡἡ
⁵⁰

 ἑἡἡἡἡἡ ἁ ἡἡἡἡἡἡ
 ἡ ἡἡἡἡἡἡἡ ἡἡἡἡ?
 ἡἡἡἡἡ ἑἡἡ ἑἡἡ ἑἡἡἡἡἡ
 ἡἡἡἡἡ ὄὄἡἡ ἑἡἡ ὄἡἡ.

C. ἑἡἡἡ? ἑἡἡἡἡ ἑἡἡἡἡἡἡ?
 ἡ ἡ-ἡἡ ἡἡἡἡἡἡ ἑἡἡἡἡἡἡἡ,
 ἡἡὄ ὄὄἡἡ ἡἡἡἡ ἑἡἡἡἡἡἡ
 ὄὄ ἑἡἡἡἡ ἡἡ ἁἑ.
 ἡ ἡ-ἡἡ ἡἡἡἡἡἡἡἡἡἡ ἑἡἡἡἡἡ
 ἡὄ ἡ-ἡἡ ἡἡἡἡἡἡἡἡ ἡἡἡἡἡ
 ὄὄὄ ἡἡἡἡὄ ἡἡὄ ἡἡἡἡἡἡ
 ἡἡἡ ἑἡἡἡἡ ἁ ἑἡἡἡἡ.

⁴⁷ ἁὄἡἡἡἡὄ.

⁴⁹ ἡἡἡἡἡἡἡ.

⁴⁸ ἡἡἡἡἡἡἡ.

⁵⁰ ἑἡἡἡἡἡ ἡἡἡἡ ἡἡ ἡἡἡἡἡἡἡἡ.

ρ. Ο. Ρομή ρυμεαὸ, ρομή οἰόθε,
 μά'ρ εἰζῖν οὐιτ ἀητε,⁵¹
 Κοήμας οὐιτ ρομή Βαηθε⁵²
 ní ba bán an zleo.
 Ηλαρὸ ἀγαθὸ ζαημ-ρε,
 “οὐ ζαβ ρέ ε” ελυμ-ρε!
 βυρὸ οἰε οὐίβ an ταρὸβρε;
 μαζέταρ ταηρα ηρ τρεο.⁵³

C. Τάηλα τὺ ι mbeηη⁵⁴ βλοζαη;
 εἰνις ceann οὐ ρλοζαη—
 μεορέταρ οητ ρλοβαη—
 ní ba φοηη⁵⁵ an ράε.⁵⁶
 ηρ μὸμ-ζλονναε βιαρ⁵⁷;
 κομηαερα ζαε οιαρ;
 ní ba ταοηρεαε τρηαρ⁵⁸
 τὺ ηνθιυ ζο οἰ βηάε.

ρ. Ο. Βειρ ἀρ οἰνν οὐ ροβαὸ;
 ηρ τὺ ηρ βηαιρε ἀρ οοηαν;
 ní βφαιζφηη ἀον λοζαὸ;
 ní τὺ οορ ὀρ οορ.
 ηρ ηηρε ηὸ-τ-φηηη,⁵⁹
 ἀ ἐπορθε an εοη εηηζ!
 ζηοηη τὺ ζο ηηηηη,⁶⁰
 ζαν ζαιρκεαὸ ζαν ζυρ.

C. Ηυαηη βῖ ρηηη ἀζ Σεάταηζ
 ι λορ ζαιρζηὸ ζηάταηζ,
 ηρ ἀρ ἀον ηηηηαὸμαοηρ,
 ηηέηημῖρ ζαε ρῖε.⁶¹

⁵¹ ἀηε ἐυζαε.

⁵² ἀηηη ρλέηθε.

⁵³ τρηότα?

⁵⁴ βεαηηαηη.

⁵⁵ εαλαὸδαητα.

⁵⁶ ζηηοαηρ.

⁵⁷ ζοηηαηρ.

⁵⁸ τρηαηη.

⁵⁹ τὸ ἀηεηε ἀζαηη οητ.

⁶⁰ ζηηηητ.

⁶¹ τυαε.

Τύ μο εοιγλε ερωδε,
 τύ μ'αιμε, τύ μ'φιμε.
 Νί φυαιη μιαν βα οίλε,
 βα ουρηαν το οίε.

F. O. Ró-moη pázβαη τ'εμεαé
 σο ná θεαηnam θειθεαé⁶² ;
 ηul ζαιημεαη an coileáé
 berò το éεann αη bioη.
 Δ Cúculamn Cuaηηζε
 το ζαβ buile ηη tuaròηe,
 ζεοβαηη ζαé oie uainne,
 óηη ηη ουιτ α éion.

C.

“Μαιε, α βίη Όιαó,” αη Cúculamn, “ níoη éoηη ουιτ-ηe
 τεαéτ το éomlonn αζυη το éomηαe liom-ηa ηηí εαηαonταη
 αζυη εαθαéαηαοτο Διλιolla αζυη Μεαóβα αζυη το
 éionn na ηγεαλλα mβηέαζαé το-ζηότ ουιτ αη éomηαib
 ηαλληα αζυη αη an ηηζηη léηη μεαλλαó mόηián το θεαζ-
 óαοimib. Αζυη ζαé áoηη éáimηζ αη na comηαib ceιηζε ηin,
 ní ηuζ buarò ná bηpeáé, óηη το ζuiteαααη liom-ηa αζυη
 ní mó βέαηαη buarò ná bηpeáé ουιτ-ηe, α βίη Όιαó, óηη
 tuιτηηη liom-ηa ηαηη το ζuiτ cáé.” ηη αmηlarò το bí 'ζά
 ηáó αζυη ουβαηηη na bημαéηα αζυη το ζαβ ηεαη Όιαó
 αζ εηητεαéτ leiη :

Νά ταιη éυζαm, α λαοié láim,
 α βίη Όιαó, α míc Θαmáim.
 ηη μεαηα ουιτ α mberò το ;
 βέαηαηη bηoηη αη ηocaiòe.

Νά ταιη éυζαm éαη ηίη-éεαηη
 ηη liom-ηa ατά το éιζ-λεαéτ.⁶³
 Cαó το éυζ ann ουιτ ηαmmá⁶⁴
 mo ζleo-ηa ηó-míηeαóτα ?

⁶² coζαó.

⁶³ uáηζ óéiθεαηnaá.

⁶⁴ áimáim.

NÁ claoṛdeṁ tṁ iolar clēar;
 ɪr tṁ corera conṣan-ēnear;
 an inṣean ar a bfuil báig
 ní ba leat, a mic Damám.

Fionnabair, inṣean Meaṁba,
 cia beit ṁ'feabair a deaibá,
 an inṣean cia caom a ciut
 ní tiubria í féin le céad-luṁ.⁶⁵

Fionnabair, inṣean an míoṣ,
 an mác⁶⁶—adairfari a fíor—
 rocarde um a otus í brieis
 aṣur do loit do leitéro.

NÁ bhir oim luige ṣan fear,
 ná bhir cíṣ,⁶⁷ ná bhir cáirear,
 ná bhir brieáair, ná bhir báig,
 ná tairi éugam, a laoié lám. 11.

Do dáileṁ do éogaro laoc
 an inṣean, ní dál díombaoṁ.
 ɪr liom-ra éuarṁ riao í leat;
 ní ruṣ riao uaim acṁ crann-éairt.

Séir mearaṁ meannnac fear baot
 aṣ a maib teaglaé deaṣ-laoc,
 ṣari uairi ṣurí toimear a bfuil—
 maibair é den don-uiréar

Sruibóaire fearb reirise a ṣal,
 ba rún baile na ṣcéad mban—
 móir a blaṁ-alc⁶⁸ do bí tan—
 níorí fáimic é óir ná éadṣaṁ.⁶⁹

⁶⁵ céad-rórad.
⁶⁸ deaṣcáil.

⁶⁶ ámac.
⁶⁹ éadac.

⁶⁷ connrad.

Dá mbaó óam rnarómeaó an bean
 dá tuis ceann na gcúigeaó cean,
 noéa noearrgrainn-re do éiab,
 tear ná tuaró ná toir ná tiar. 11.

“Maic, a fíu Diaó,” ar Cúculainn, “ir uime rin nár
 óoir duit-re teacó do cómlonn asur do cóimiac liom-ra,
 mar nuair bíomar as Scátaig asur as Uaéaig asur as
 Doife, ir ar don iméigmir i nGac caé asur i nGac caé-
 máig, i nGac cómlonn asur i nGac cóimiac, sac fíóó asur
 sac fáraé, sac doiréa asur sac diaimair.” asur ir
 amlaró do bí ‘sá fáó asur adubairt a na bmaéira ann:

Sinn ba eaislí eioide ;
 Sinn ba caoméaig coille ;
 Sinn ba fíu cóim-leabaó ;
 Cótlamir trom-cóolaó.
 Ar érom-cátaib iomóa
 i gcúicéaib eaéiranna
 Ir ar don do éuallmaír,
 Ir ar don o’iméigmir
 i nGac fáraé ir fíóó
 as fogluim as Scátaig.

f. D. A Cúculainn caom-éleairig,
 Cinnemair ceápro cóim-óána,
 mílleadaí cuir⁷⁰ éarararó,
 do díolaó do céad-óoine.⁷¹
 Ná cuimnig an comaltar,
 A Cú, nac don éabair duit.

“Ró-fada acáimíó amlaró reo fearra,” ar Fear
 Diaó, “asur eia sairceáó ar a raşam moiu, a Cúculainn?”

⁷⁰ coiméill.

⁷¹ sona, eiréacá.

“Leat-ra ‘oo moḡa ḡairerò coròce mōiu,” ar Cúculainn,
 “óir ir tú ráinis an áe ar tóúr.”

“An meabair leat-ra ar bit,” ar Fear Diaó, “na
 pñim-éleapa áis ḡsur iorḡaile ‘oo-ḡnimír ḡs Scátais
 ḡsur ḡs Uatais ḡsur ḡs Doipe?”

“Ir meabair liom ḡo ‘deimín,” ar Cúculainn.

“Má ‘r meabair, téigeam.”

‘Oo éusodar ar a bñim-éleapa ḡairḡrò. ‘Oo ḡabadar
 oá rciat eir comarḡaca oñma ḡsur a n-oét n-oéar⁷²
 eir, a n-oét ḡcleitín ḡsur a n-oét ḡcoitḡ ‘oéao ḡsur a
 n-oét nḡaeḡe caḡa ‘o’imḡiḡoir uata ḡsur éuca mar
 beaca i lá áilne. Ní teitḡoir náe aimirḡoir. ‘Oo ḡab
 eac ‘oioḡ ḡs ‘oibḡraḡaó a céile ‘e na cleapḡaóaiḡ rín ó
 ‘oiblar⁷³ na marone moice ḡo meaoon lae ḡur élaorò-
 eadar a n-ileleapa le tulaib⁷⁴ ḡsur cobḡaóaiḡ⁷⁵ na
 rciat eir. Cé ḡo raib an t-móibḡraḡaó ar feabar, ‘oo
 bí ‘o’feabar an corḡama náir fuitḡ ḡsur náir foirḡeapḡ
 neac ‘oioḡ ar a céile rir an mé rín.

“Scuirream ‘oen ḡairceao ro fearḡa, a Cúculainn,”
 ar Fear Diaó, “óir ní ‘e reo éis ar n-eromḡléoó.”⁷⁶

“Suirream a mbara, má táimis a éiaé,” ar Cúculainn.

‘Oo rcurream. ‘Oo cuirream a ḡcleapḡaóa uata
 i lámáiḡ a n-araó.

“Cia ḡairceao i moḡam fearḡa, a Cúculainn?” ar
 Fear Diaó.

“Leat-ra ‘oo moḡa ḡairerò coròce,” ar Cúculainn,
 “óir ir tú ráinis an áe ar tóúr.”

“Téigeam aimirín,” ar Fear Diaó, “ar ar pleḡaiḡ
 rliobḡa rnarḡa pleamán-émaróe ḡo ruaitḡnóib lín
 lán-émaró ionḡa.”

“Téigmir máire,” ar Cúculainn.

⁷² rḡiaé beas.

⁷³ ‘oobar-foillre nó bḡeacḡolur.

⁷⁴ éadanaib.

⁷⁵ enaraiḡ.

⁷⁶ an cáir ‘oo ‘oéanam ḡlé eadḡaimn.

Ír annrín do sábadar dá éruaró-ríad comóamgne oíra. Do éuadar ar a rleasáib rnoizte rnarra rleamán-éruaróe, so ruarénóib lín lán-éruaró ionnta. Do sáð cáé úíob as úíubrasaó a céile de na rleasáib ó meadóón lae so ériáé fúmró nóna asur so úcáinis an buróe éar an sriéin. Cé so maib an éoraint ar feabdar do bí ó'feabdar an mtoíubraséta sur fúilís asur sur fóiróearís cáé a céile úíob sur an ré rin.

“Scuirream de rin fearra, a Cúculaimn,” ar feari Diaó.

“Scuirream so deimín, má éáinis a ériáé,” ar Cúculaimn.

Do rcurreamdar. Do éurreamdar a n-arim uacá i lámáib a n-aráó.

Éáinis cáé úíob ó'ionnráizíó a céile ar a aicte asur éus cáé úíob lám éar úriááaró a céile asur do éoiréir teora rós i scurimnuáó a scuraimn asur a scharómaró. Do bí a n-eic i n-aon rcuri an oróce rin, asur a n-araró as aon teimró asur do rinne a n-araró corair leabéta úr-luacra úóib asur aóara feari nsona. Éáinis ríallaé⁷⁷ íce asur leizir dá n-íe asur dá leizear asur do éurreamdar lúibe asur lora íce asur rlanuizéte i n-a seneadóib asur i n-a sriéacétaib, i n-a n-altaib asur i n-a n-iol-sonaib. Sáé lúib asur sáé lor íce asur rláinte do beireadó i seneadóib asur i sriéacétaib asur i n-altaib asur i n-iolsonaib Conculaimn, do tíóólacaó comróimn uaró úíob éar áé ríar ó'feari Diaó ionnur nac n-abraó ríi éireann, dá úcuíteadó feari Diaó leir rean, surab iomarearó leizir do beireadó air. Sáé biaó asur sáé Lionn ro-óla roéar-éaom ro-meare do beireadó ó fearaib éireann ó'feari Diaó, do tíóólacaó comróimn uaró úíob éar áé ra éuaró do Comculaimn, óri ba lia biaótaiz ríi Diaó ná biaótaiz Conculaimn. Da biaótaiz ríi éireann uile ó'feari Diaó ar Comculaimn do úiongbáil

⁷⁷ Lucé.

“Scuiriam ceana, má táinig a tráit,” ar fear Diaó. Do scuirfeadar. Tugadar a n-aim uata i lámhaib a n-araó. Táinig eac díob d’ionnraigtró a céile. Tug eac lám ear brágaró a céile, agus do toibhir teora póg. Do bí a n-eic i n-aon fear an oróce rin agus a n-araó ag aon teimr. Do rinne a n-araó corair leabta úr-luacra díob go bfuot-adairtaib fear ngona leo. Táinig luét ice agus leigir dá bfeiteam agus dá bfeacaim agus dá bporóimeáto an oróce rin, óir ní ní eile d’féadarar díob le n-aróbéile a gnead agus a gneacra, a n-álta agus a n-iolgona aet bfuota agus orcanna do cupi leo do toimears a brola agus a bfuilgite agus a ngae epó. Sac bfuot agus sac orca do beirte le cneadaib agus le cneacraib Conculamn do tioblaetaoi comhoinn uaró díob ear aet riari d’fear Diaó. Sac biaó agus sac lionn ro-óla rocar-caoim ro-meare do beirte ó fearaib éimeann d’fear Diaó, do tioblaetaoi comhoinn uaró díob ear aet ó éuaró do Conculamn, óir ba lia biaótaig fíri Diaó ná biaótaig Conculamn, mar ba biaótaig fíri éimeann uile d’fear Diaó ar díongbáil Conculamn díob. Ba biaótaig tuata bpeas do Conculamn. Tígoir dá agallam sac oróce. D’fanadar an oróce rin ann. D’eigfeadar go moe ar n-a bárae, agus tángadar pompa go háet an éomraic. Do éonnaic Cúculamn mí-dealb agus mí-temeal móir an lá rin ar fear Diaó.

“Ir ole acair-pe moiu, a fíri Diaó,” ar Cúculamn.

“Do doréuis t’folt moiu agus do ruamuis do ruirs agus do éuaró do épué agus do dealb agus do déanam díot.”

“Ní ar t’easla-ra ná ar t’uamán acáim-pe amlaró rin moiu, ám,” ar fear Diaó, “óir ní fuil i n’éiminn moiu laoc nac noingebamn.”

Δξυρ 'σο βί Cúculaimn Δξ έαξσαομε Δξυρ Δξ Διρειρ-
εαέτ⁸¹ Δξυρ Δουδαίητ να βηιαέηα Δηη Δξυρ 'ο' έηεαξαι
ξεαρ 'Οιαό :

- Ρ. Δ έηη 'Οιαό, μά ηρ τύ,
'οειήηη ηιοη ζυηαβ λοη-έηύ,
τιξεαέτ Δη έοηαίηε ηηά
'σο έοηλοηη λε'ο έοηαηα.
- Ρ. Δ Cúculaimn, έοηαηη ζαοίτ,⁸²
Δ έηη-Δηηαί'ο, Δ έηη-λαοίέ,
ηρ έίηεαη 'σο ηεοέ Δ έεαέτ
'σοη έ'ο'ο Δη Δ ηβί Δ έίηεαέτ.⁸³
- С. Ρηοηηαβαιη ηξέαη ηέα'οβα
εια βειτ⁸⁴ 'ο' ξεαβαρ Δ 'οεα'βα,
Δ ταβαιητ 'οηη ηί Δη 'σο ξεηηε,
αέτ 'σο έηοηα'ο 'σο ηίξ-ηειηε.
- Ρ. Ρηοηα'ο ηο ηεαηε 'ο έιαηα'ο,
Δ Cú, λειρ Δη ζεαοηή-ηαξαι
ηεαέ βα έαημα ηοέα ελορ
ζυρ η'οηη ηοέα β'ηαηαρ.
- С. Τύ ρά 'οεαηα Δ β'ηηη 'οε,
Δ ηίε 'Οαηάηη, ηίε 'Οάηηε,
τιξεαέτ Δη έοηαίηε ηηά
'ο'um-έλα'οηεα'ο⁸⁵ λε'ο έοηαηα.
- Ρ. 'Οά ξεαηαηηη ζαη ηηο'ο ηρ τύ,
ζη'ο τύ ηο έοηαηα, Δ έαοηή-Cú,
β'οηε ηο βηιαέαρ ηρ ηο β'λα'ο
Δξ Δηηοηη 'ρ Δξ ηε'οβ Cηααέαη.

⁸¹ 'οέαηα'η β'ηο'ηη.

⁸⁴ 'οά ηέ'ο ηέ.

⁸² ειαηηηαηη.

⁸⁵ έοηηαε ελα'οηηη.

⁸³ λεαέτ 'οειη'ο.

- C. Noča ʔtuḡ biaʔ ʔá béalaib
 ip noča mó ió-ḡéanai⁸⁶
 ʔo iúḡ ná iioḡam ḡan éap
 ai a noéanaimn-re t'amleap.
- F. A Cúculaimn, tolaib⁸⁷ ḡal,
 ní tú aét Meaʔb iunne ió-máimn :
 béapa tupa buaʔo ip blarʔ
 ní oit atáʔo ai ḡcionarʔ,
- C. Ip eaʔb éiʔo mo éioʔde eaim⁸⁸
 beaḡ náip iéapap lem anmain ;
 ní comneipic liom—límib ḡal—
 comhac leat-ḡa, a íip ʔiaʔ. A.

“An méro ataoi-re aḡ ceapaét oim-ḡa inoiu,” ai
 iéap ʔiaʔ, “um mí-ʔealib aḡup um mí-ʔéanam, berʔ
 ré ʔe baip ai mo ḡaipḡeaʔ. Cia ḡaipḡe ai a iiaḡam
 inoiu ?”

“Leat-ḡa ʔo iioḡa ḡaipḡiʔo inoiu,” ai Cúculaimn,
 “óip ip mipe ius iioḡa inʔé.”

“Téiḡeam,” ai iéap ʔiaʔ, “ai ai ḡclarómicib troma,
 toipic-builleaéa inoiu, óip ip foipre linn ʔon aḡ an
 commbuaʔo inoiu ná an comtupaḡam inʔé.”

“Téiḡeam ḡo ʔeimn,” ai Cúculaimn.

Ip anipin ʔo ḡabaʔap ʔá leabaip-ḡḡiaé lán-mópa
 oipia an lá poin. ʔo éuaʔap ai a ḡclarómicib troma
 toipic-builleaéa. ʔo ḡab eác ʔioʔb ai ílarʔde aḡup ai
 íleaétaʔ, ai oipleaé aḡup ai eapapḡam aḡup aḡ
 aétcumáʔ a ééile ḡup com-mópi le ceann mic míopa
 ḡac enaibe aḡup ḡac ḡnem ʔo beipeaʔ eác ʔioʔb ʔe
 ḡuaibn ʔ aḡup ʔe íliapḡaib aḡup ʔe ílinneánaiʔ a
 ééile.

⁸⁶ iusáʔ.

⁸⁷ lebuinnib ḡoile.

⁸⁸ canḡa.

‘Οο ζαβ κάε οίοβ αζ ρλαρθε α έεεε μαρ ριν α βρεαε-
 ρολυρ να μαρθε μοιέε ζο τράε ρυινρό νόνα.

“Σζυηεαμ δε ριν ρεαρτα, α Cúculainn,” αρ ρεαρ Όιαό.

“Σζυηεαμ έεααα, μά έάιμζ α έράε.” αρ Cúculainn.

‘Οο ρζυηεαοαρ αζυρ έυζαοαρ α η-αιμ υαέα ι λάμιαιβ
 α η-αμαό. Cιαρ βα έομηαε οά ρυβαέ ράμιαέ ρο-βρμόναέ
 α ζκομηαε αν λά ριν οο βα ρζαμαμαιν οά ηεαέ ηουβαέ
 ηοοβρμόναέ ηοο-μηεαμμηαέ α ρζαμαμαιν αν ορόε ριν.
 Ηί μαιβ α η-ειέ ηρην ρζυρ έέαοηα αν ορόε ριν. Ηί μαιβ
 α η-αμαίό αζ αν τεμρό έέαοηα. ‘Ο’ρηναοαρ αν ορόε ριν
 ανη. Ιρ ανηρην ο’ειμζ ρεαρ Όιαό ζο μοέ αρ η-α βάραέ
 αζυρ έάιμζ ρομηε ’η-α αοηαρ ζο ηάε αν έομηαε, όηι
 βί α ριορ αζε ζυρβ’ έ ριν λά εροιρζλεοόα αν έομλομν
 αζυρ αν έομηαε αζυρ ζο οτυιτρεαό έεαέταρ οίοβ αν
 λά ριν νό.ζο οτυιτρεοίρ α ηοίρ. Ιρ ανηρην οο ζαβ ρεηρεαν
 α έαέ-ιορμαό έατα αζυρ κομλομν αζυρ κομηαε υιμε
 ροιή τιζεαέτ οο Cοιμεculainn οά ιοηηραζε. Αζυρ βα
 οεη έαέ-ιορμαό έατα αζυρ έομλομν αζυρ έομηαε:
 ‘Οο ζαβ ρέ α ρυαέ-βρμόζ⁸⁹ ρηεαβηαρθε ρίοοα ζο η-α
 ειμηαιρ οο βάν-όρ βρεαε λε η-α ζεαε-έηεαρ. ‘Οο ζαβ
 α ρυαέ-βρμόζ οοηη-λεαέταρ οεαζ-ρλίμ έαιηρε ριν αμυζ.
 ‘Οο ζαβ ρέ ελοέ μόρ βα κομ-μόρ λε ελοέ μυιλιη
 έαιηρε ριν λεαέ ηρ αμυζ όί. ‘Οο ζαβ ρέ α ρυαέ-βρμόζ
 ιοηρόαηζεαν ιοηρόοιμηη ιαηηαρθε ο’ιαρμην αιέλεαζέα ταρ
 αν ζελοέ μόρ βα κομ-μόρ λε ελοέ μυιλιη αρ εαζλα
 αζυρ αρ υαμηαν αν ζαε οολζα αν λά ριν. ‘Οο ζαβ ρέ α
 έιορ-εαέβαρη έατα αζυρ κομλομν αζυρ κομηαε υμ α
 έεαηη, αρ α μαιβ έεαέμαέα ζεαμ⁹⁰ εαρηόζαίιι αρ η-α
 ζεαοιη-έυηρόαέ αζυρ αρ η-α η-εαζαρ οε έρυαη⁹¹ αζυρ
 έριορταε αζυρ οε λιοζαιβ ροιιηρε οηιέηη αν οομηαη.
 ‘Οο ζαβ α ρηεαζ βαιηηεαέ βειηηηεαέ⁹² βαίε ι η-α οεαρ-λάμ
 ‘Οο ζαβ α έλαρθεαμ έαμ-έυαζαέ ελαρ-λεαέαν έατα αρ

⁸⁹βηίρτε τεαηη. ⁹⁰ιια λοζίμαρ. ⁹¹enamel οεαηζ. ⁹²ελοάέ.

ʒurab ar ʒo fáruigeað Cúculainn ar ʒac cúrað aʒur
 ʒac caṯ-míleað dá ʒcomhruiceað leir ar éluice an áta.
 Da móri an ʒníom ʒo ruineað ar an áṯ an lá rin. An
 dá mað, an dá anrað, dá laoc iarṯairi Eorpa, dá comnill
 ʒaircío na nʒaeðeal, dá lámh cíoðlaicṯe maṯa aʒur
 coirṯearta reoð aʒur tuarurṯail iarṯair-ṯuaricirṯ an
 domain, dá cúrað ʒairʒío ʒaeðeal aʒur dá eocair
 ʒairʒío ʒaeðeal, fear coirʒṯe deaðṯa aʒur oíðferrige
 ʒo Connacṯairb, fear comeáða cipurð aʒur ceáṯra
 o'ullṯairb ʒo cúri ʒo commarbáð a céile ar don nó ʒo
 marbáð ceáṯairi oíob tré mprearain aʒur eaðar-éaraoio
 áliolla aʒur meaðba. ʒo ʒab cáṯ oíob aʒ oíubraʒað
 a céile de na clearairb rin a breaṯolur na maiohe
 moice ʒo meaðón lae ann. Ó tániʒ meaðón lae
 o'eirugeaðar ʒo fíoṯmar fearʒac aʒur ʒo o'purdeaðar
 i bpoʒur dá céile.

Ir annrin ʒo éniʒ Cúculainn fearṯ n-don ann tar
 bhuac an áta ʒo maib ar cóbuarð⁹⁵ rceíte fír Diað mic
 Damáin o'iarrað a éinn ʒo bualað ṯar bil⁹⁶ na rceíte
 anuar. Ir annrin ṯuʒ fear Diað béim dá uillinn éle
 ran reiaṯ ʒo oṯárla Cúculainn uarð mar éan ṯar bhuac
 an áta. ʒo éniʒ Cúculainn de bhuac an áta arir ʒo
 maib ar cóbuarð⁹⁵ rceíte fír Diað mic Damáin o'iarrað
 a éinn ʒo bualað anuar ṯar imeall na rʒéite. ṯuʒ
 fear Diað béim dá ʒlúin éle ran rʒéit ʒur cúri
 Cúculainn de amail mac beaʒ tar bhuac an áta.

O'arirʒ laoz an ní rin. “A ie maire,” ar laoz,
 “ʒo cúri an caṯ-míleað aṯá io' aʒairṯ ṯú amail cúirpear
 bean a mac. ʒo rniʒ ré ṯú mar rniʒṯear cuipe a linn
 urce. ʒo meil ré ṯú mar meilear muileann bmaic
 no-éruarð. ʒo ṯreaʒo ré ṯú amail ṯreaʒoar faðb
 crann. ʒo naipʒ ré ṯú mar naipcear féicṯe fíoð. ʒo
 leiz ré é féim oirṯ mar leizear reabac é féim ar mionṯánaib,

⁹⁵ imeall.

⁹⁶ enap.

so ná fuil do thual ná do thil-cúro ná do páirt le soile nó le saircead so bhuinne b'áta ašur beata fearca, a thaitin fia'barca bis!" ar Laoš.

Ir annsin d'eirig Cúculainn i luar na saoithe ašur i n-aclainne na fáinnleoise ašur i m'ie an t'p'easam i néaltai'ib an deir an t'p'ear feadct so mai'ib ar co'bhair' r'geite f'ir Dia' mic Damáin d'iar'par' a éinn do buala' t'ar imeall na r'geite anuar. Ir annsin t'ug an ca't-míleat' c'p'ot'ad ar an r'geit' šur éur' pé Cúculainn uar' ar láir an áta amail ir nac' t'c'ug pé léim ma'n ar bit'.

Ir annsin táinig céad-piart'ar'⁹⁷ um Com'culainn šur líon at ašur bo'p'par'ad é mar' anáil i léar'⁹⁸ so n'p'easina r'c'uat' uat'mar' árbéil iob'at'ac' ion'ant'ac' de ionnur náir mó' fomóir nó fear' maria ná an míleat' móir-cálma ór cionn f'ir Dia' i šceairt-áir'oe. Da hé dlúr an co'm'p'air' do pinneat'ar' šur baineat'ar' a šcinn i n-uact'ar' ašur a šc'ora i n-íoct'ar' ašur a lám'a i n-u'p'neat'ó'n t'ar imeallai'ib ašur co'bhair'ó'ib na r'c'iat'. Da hé dlúr an co'm'p'air' do pinneat'ar' šur b'p'p'eat'ar' ašur šur r'gaoileat'ar' a r'g'iat'a ó n-a n-imeallai'ib so a mb'p'uin'ib.

Da hé dlúr iomair'is do pinneat'ar' šur f'illeat'ar' ašur šur líb'at'ar' ašur šur šuar'p'ig'eat'ar' a r'leat'a ó n-a p'eannai'ib so a r'eamánai'ib. Da hé dlúr iomair'is do pinneat'ar' šur šáir' bocánai'is ašur banánai'is ašur šeinte šlinne ašur deamán deir de bil'ib'⁹⁹ a r'c'iat' ašur de iom'óp'p'nai'ib a šclair'eam' ašur d'p'p'lannai'ib a r'leat'. Da hé dlúr an co'm'p'air' do pinneat'ar' šur éur'p'eat'ar' an abainn ar a háit ašur ar a ha'ó'ba ašur ar a co'p'p-ionat' co'bhair' co'm'nair'oe šur'ab ionat' ionnlaic'te do p'ió'gnai'ib ašur do p'ó-m'nai'ib ar láir an áta i so nac' mai'ib b'p'ason d'uir'ge ann act' muna r'leat'ad ann leir an r'uat'ad ašur

⁹⁷ malairt nó milleat' c'p'ot'a. ⁹⁸ éat'p'omán. ⁹⁹ com'lonn.

an rlaodruaó do rinne an dá cúpaó ašur an dá cá-
 míleáó ar lár an áta. Da hé dlúr an co mraic do
 rinneadar sup múró¹⁰⁰ de šraizib Šaedeal ar rceieadar-
 naiš ašur ar rceimniš, ar di-céill ašur ar óaraét,
 sup bšureadar a n-ioda ašur a n-urcaill, a lomna ašur
 a léirinne, sup múró do mnáib ašur do maccaomáib
 ašur do mion-daomib ašur do mí-laocáib ašur do
 mearaib feap nēheann trío an dúnaó riar ó deap.
 Bíodar-ran ar faodar-cleap clardeam leir an pé rin.
 Ir annrin fuair feap Diaó uair baogail ar Conculaimn
 so otuz béim den colš deáó do sup folaiš 'na éliab
 é, sup tuic a crú 'na érior supab ró-ruaó an t-át de
 crú cuirp an cá- míleáó. Ní fulangann Cúculaimn an
 ní rin ó došab feap Diaó ar a bšat-¹⁰¹baile-béimeannaib
 faoda móra air.

Do rmuam Cúculaimn ar a cáirtoib ríóóšroša ašur a
 cúmaéta do teáét dá cornam ašur a deiriodail dá
 díom nuair da ahe do ipan geomlonn, uair da šnát
 leir a oteaét i nšac éigin i mbíóó. Ir annrin táinis
 Dóib ašur IonDóib ó'fupraét ašur ó'róiréin a šcaiaó
 .i. Conculaimn. Ašur do cuaró feap díóó ar šac toib
 de ašur do bíodar aš comtuaršam šir Diaó ina otriúr
 ašur ní faca feap Diaó na ríóóaišé. Ir annrin do
 mótuig feap Diaó bimib an trír i n-éinfeáét aš tuaršam
 a ršéite air ašur tuz dá úró ašur dá ahe é ašur ir ar
 do bí a ríor aige .i. nuair do bíodar aš ššácais ašur aš
 Uačaiš aš a bšogluim ar don, do tigeáó Dóib ašur
 IonDóib ó'fupraét Conculaimn ar šac éigin i mbíóó.
 Doubairé feap Diaó: "Ní curama ar geomaltar ná
 ar šcompántar, a Cúculaimn," ar pé. "Cao é rin ionn?"
 ar Cúculaimn. "Do cáirde ríóóšroša-ra ašac taitige
 ašur tú péin ašur iáó dom tuaršam-re i n-éinfeáét
 ašur níor tairbeánair dam-ra ruam iáó," ar feap Diaó.

¹⁰⁰ bšur.

¹⁰¹ millte.

“Ní hupura daím-ra rin do déanamh,” ar Cúculainn, “óir má tairbeántar an feit fiaða¹⁰² uair do neac de macaib Míleac, ní beró sabáil le diaimair nó le tharódeact as neac de tuataib Dé Danann. Agus maróir leat féin atá congan-éneap¹⁰³ asat d’iomarcacó cleap agus sairgíó tarann-ra, agus níor tairbeánair dom-ra a iadaó ná a forghailt.” Suidh anhrin do tairbeánadar a n-uile gliocar agus tharódeact dá céile, ionnur nac raib diaimair cáic díob as a céile aet amáin an sae bulsa as Coimculainn. Cíod trá aet ó fuair na ríodcáire¹⁰⁴ Cúculainn ar n-a éreáctnuḡac, tusaodar trí tnom-ḡona móra air ó sae fear díob .i. ar fear Diaó. Is anhrin do raó fear Diaó urcár dá deir, sur márb Dóib den deag-urcár rin. Do bí an dá ḡom agus an dá urcár as á élaorde iar rin ḡo otus fear Diaó an dara urcár ar éle Coimculainn, sur tparcár agus sur tpean-márb Ionuóib ar lár an áta den urcár rin. Suidh do rin do éan an reanáro an rann:

Cíeac fá n-abar áe fíir Diaó
 ríir an áe mar tuit an tpar.
 Ní luḡa do rníḡ a bfuíob¹⁰⁵
 áe Deib agus áe Ionuóib.

Síó trá aet nuair do tuit na heitreaó¹⁰⁶ caóma coimóma agus na heitreaó equaróe cat-buaóaca do bí um Coimculainn, do neartuig rin ḡo móir meanna fíir Diaó ḡo otusaó dá béim um sae béim do Coimculainn. Ó do connaire laos mac Rianḡabra a tigeairna as a traóacó de béimeannaib tuimreamla an tpeinríir do cuir i n-airc é, do sab laos as ḡríoraó agus as ḡlámaó¹⁰⁷

¹⁰² cealltar tharódeacta.
¹⁰⁵ airn.

¹⁰⁶ feitíof.

¹⁰³ conḡna.
¹⁰⁷ aoraó.

¹⁰⁴ ríoduirḡe.

Conculainn, sup líon ac ašur onpáir é ó mullač zc láir amail líonar zaoč bpatac leatan opeailte zo ndearna rtaš uatbápac an-aicnó de amail rtaš neime nom ppáir fearcanna ašur d'ionnraiz pé cum Fír Diač mar opeagan nó mar áir-cóin.

Ašur d'iairi pé an zae bulza ar Laoš mac Rianžabpa. Ir amlaró do bí rin. Le rpuč do hinnealltaí é ašur i lađar coipe do teilzti. Álač¹⁰⁸ aen zae leir aš dul i nduime ašur tmoča rynn air le forcailt ašur ní baintí a coipr duime é nó zo zcorcaiti an coipr cuize. Ir annrin ráinis Laoš nomé zo heočair-imtib na habann ašur zo hionad na foržabála¹⁰⁹ ar an bfiop-uirce ašur zéaraižčear ašur innealltar an zae bolza. Do líon an linn ašur d'fopc an rpuč ašur do coipe earcal an áta. D'féac ara Fír Diač ar an pačtar rin, óir adubairc fear Diač i moč-črát leir :

“Maic, a žiolla,” ar pé, “comeáo-re Laoš óiom-ra mtiu ašur comeáo-pač-za Cúculainn óiot-za.”

“Tmuš rin,” ar an žiolla, “ní fear dionžbála ó mpe, óir ir fear comloinn céad eipean ašur ní head mpe, žiđead čeana, ní pačaró a beaz dá congnaim-pan dá čižearna čarpm-za.” Bí peipean [.i. ló mac Rianžabpa .i. ara Fír Diač] aš féacaint ar a đearbpatair, sup líon pé na linnce ašur zo ndeacáro d'inneall an zae bulza ríop. Ir annrin do cuaró ló ruar ašur do paoil ar an rpuč ašur d'opcail an čopa ašur do leaz inneall an zae bulza. Do puitnižead ašur do ró-đearžad um Coméulainn ó do čonnairc a inneall ar ndul ón nžae bulza. Do lins pé de máoilinn talmán, zo maib ar bil¹¹⁰ pčéite Fír Diač zo hup-éadčiom ačlam dá čuaržam zo héadčiom éanamail. Do pač fear Diač epočad ar an pčéit sup teilz pé Cúculainn

¹⁰⁸ cpeáčc. ¹⁰⁹ clairóe i n-ažaró ppoča .i. copra. ¹¹⁰ imeall.

ar feadh naoi gcéimeann tair an áit riar. Is annsin
 do gáir agus do ghréad Cúculainn ar laos fá a
 beir as gabáil lámhe um an ngrae bulsa d'inneall
 dó. Do fuir laos go dtí an linn agus do gab ar lámh.
 Do fuir ló agus d'orcuil ionn an rruir agus do rcaoil an
 cora. Do rceinn laos go dtí a d'earbriátair agus do
 comraiceadair ar an látair rin. Do leas laos ló agus
 d'earonóruis go móir é, óir níor b'áil leir airm d'imhric
 air. Do lean fear Diaó Cúculainn tair áit riar. Do
 léim Cúculainn tair bil na rceíte. Do érioir fear Diaó
 an rciat sup éuir Cúculainn feadh naoi gcéimeann tair
 áit roir. Do gáir agus do ghréad Cúculainn ar laos.
 D'fódair laos a ionnraige agus níor leis ara fíir Diaó
 dó, sup ionnraige laos ariir sup leas ré é ar lár an áta.
 Do toirbhir ré maolooirna móra mionca tair a ghnúir agus
 tair a dgaró sup bhir a béal agus a fíion agus sup fáob
 a poris agus a raóaric agus téro uaró ar a haicte agus
 do líon an linn agus d'fóro an rruir agus do coire
 glóir na habann agus d'inneall an grae bulsa. Iar rin
 d'eiruis ara fíir Diaó ar a táimnéall agus tug lámh tair
 a ghnúir agus tair a dgaró agus d'féad uaró ar áit an
 comloinn agus do connaic laos as inneall an grae
 bulsa. Do fuir iar rin go dtí an linn sup beairn an
 clairde go tric tinnearnac sup bhir an abainn i n-a
 buinnib boir-glóraca beaóis-áirda bhuac-bhirreaca ar
 amur a baicir-réime bunaró. Do ruamniugead agus do
 ró-deargáid um Comcúlainn ó do connaic a inneall
 ar ndul ón ngrae bulsa, sup lins ré de máoilinn
 taiman an tresr fead go raib ar bil rceíte fíir
 Diaó dá buataó tair an rceit anuar. Do raó
 fear Diaó buille dá glúim clé i leatair na lom-
 rgeíte go dtáira Cúculainn fá linnib an áta. Is annsin
 do raó fear Diaó tair trom-gonta ar Comcúlainn. Do
 gáir agus do ghréad Cúculainn ar laos as gabáil lámhe

air um an n-*g*ae bulga d'inneall dó. D'fóbaí *l*ao^g
 a ionnraige *g*sur níor leis *a*ra fíri *D*ia^d dó. *F*ear^gai^g-
*t*eari *l*ao^g d'áiríu^b leis ann^rin *g*sur *t*us ríde d'á
 ionnraige *g*sur d'ia^d a *l*áma leab^rra *l*án-*g*ar^da *t*air^r
*g*ur *t*ra^rcar^r *g*o ha^tla^m *g*sur *g*ur *t*ra^rraill é *r*a *c*é^do^dir.
*g*sur *t*é^ro uar^d *g*o hé^rcar^dó *r*á^r-*c*alma *g*ur líon an linn
*g*sur d'fó^rort an ríu^t *g*sur d'innill an *g*ae bulga *g*sur
 d'fó^gairi d'ó *C*oinc^ulaimn a fíu^táil^em, óir ní *t*us^taoi
*g*an *r*eicne¹¹¹ *r*abar^d *r*oim^e. *g*urab uime *r*in *d*ub^dair^t
*l*ao^g:

*F*oimⁿa foimⁿa¹¹² an *g*ae bulga,
 a *C*ú^ulaimn *c*at^bua^dai^g *g*hl.

*I*r ann^rin d'ó fíu^táil *C*ú^ulaimn an bán-*g*ae bulga
*t*re *l*adair a *c*oir^e *d*io^graire *d*eire. D'fíu^táil *r*ear
*D*ia^d an *c*lear d'ó *r*éir a *t*ear^ta. D'ó *r*ad an *r*gⁱat *r*íor
*g*o *u*táim^g *t*ar bil na *r*céite *r*an ríu^t linn^rde linn-
*f*uar. *g*sur d'ó *r*ill *r*é *a*r *C*oinc^ulaimn *g*sur d'ó *c*onnaic
 a *u*-*c*leara *n*im^e uile *a*r inneall *a*ise *g*sur ní *r*aib a
*r*íor *a*ise *c*ia *d*íob d'ó *r*re^gó^rad *a*r *u*túr—an é an *c*ia^b-
*g*ae *g*laice nó an é an *l*ea^tan-*g*ae lonn-*r*céite nó an
*b*ea^g-*g*ae *d*e *l*áir a *b*oir^e nó an é an bán-*g*ae bulga *t*ri^d
 an ríu^t *á*laimn uir^rde. D'ó *t*eit^g *C*ú^ulaimn an *g*ae *b*ea^g
 d'ó *b*i i *n*-a *l*áim^d *d*e *l*áir a *d*ear^rnamne *t*ar *b*ile na *r*g^eite
*g*sur *t*ar *b*íolla^c na *l*úir^ge *g*sur an *c*on^gan-*c*neara
*g*ur *b*a *l*éir *d*en leit *t*all é *a*r *u*t^rea^go^d a *c*íor^de i *n*-a
*c*ia^b. D'ó *r*ad *r*ear *D*ia^d *b*eim *d*en *r*céit *r*uar d'anacal
 uac^tair a *c*uir^r *g*éir *b*' i an *c*abair *r*ó-mall *i*. D'innill
 an *g*íolla an *g*ae *b*olga leis an ríu^t *g*sur d'fíu^táil
*C*ú^ulaimn i *l*adair a *c*oir^e *g*sur d'ó *c*ait *r*ó-*r*ad uir^eair
 d'ó *r*ear *D*ia^d *g*o *n*deac^dar^d *t*ri^d an *b*r^uat^bhí^ois
 iom^dain^gin iom^doin^min *l*air^rar^de d'ia^rann *a*it^lea^gta, *g*ur

¹¹¹ *r*ann obann.

¹¹² *r*ea^cain *t*ú *r*eim *a*r.

βηρ αν ελοε μόνι μέρο ελοίε μιλινν ι οτρί σο ηδεαεαο
 ται τιμείηεαετ α εηηρ αν ηυρ βα λάν ηαε αλε αηυρ ηαε
 ευο δε να ηεανναιβ.

“ Λεορ ριν ηεαρτα,” αρ ηεαρ Οιαο ; “ οο εητεαρ-ρα
 δε ριν. Δετ ατά ηί εεανα ; ηρ ηρεάν βυλλε αρ οο οειρ
 αηυρ ηίορ εόηρ ουιτ μο εηιτιμ-ρε οοο’ λάνη.” ηρ αηλαο
 οο βί ηά ηάο αηυρ αουβαηηε να βηιαερα :

Α Ού να ηελεαρ ηεαιν,
 ηίορ οεαρ ουιτ μο ηοην,
 λεατ αν λοετ οο-η-λεαν,¹¹³
 ηρ οητ ο’ ηεαρ ηέ η’ ηυιλ.

ηί λοραο¹¹⁴ να ηροίε
 ηηζο βεαηηαιν βηαιε,¹¹⁵
 ηρ ηαλαρ μο ηυε.
 ηε ! οο ηηαηαο ηηοιε.

ηεαβαο η’ αρηαί ηοτόβ,
 ηο εηοοε-ρε ηρ εηά,
 ηί ηαιε ο’ ηεαηαρ βάηη,¹¹⁶
 οο εητεαρ, α Ού.

Τηη Ούεουλαηη ηροε οά ιοηηηαιζε αηηηηηη αηυρ ο’ιαο
 α οά λάνη εαιηυρ αηυρ οο εόη ηειρ ε σο η-α αρηη αηυρ σο
 η-α ιοηηαο αηυρ σο η-α εηοεαο εαι ηε ηά εηαο σο
 ηβαο ηε ηάε α οηυαο οο βεαο α εορηαη αηυρ ηάρ βαο
 ηε ηάε α ηοεαρ αη ηεαηαο εηηεανη. Οο ηειη Ούεουλαηη
 ηεαρ Οιαο αρ λάνη ανη αηυρ οο εηιτ εάηηηεαλλ αηυρ
 εαιηε αρ Οοηεουλαηη ορ ειοηη ηίηη Οιαο ανη. Οο
 εοηηηαιε λαιοη ανη ι ρηη αηυρ ο’ειηηηη ηηη εηηεανη υιτε
 οο εηηεαετ εηηηε.

¹¹³ οο λεαν οίοη. ¹¹⁴ εηηαο τοηαο. ¹¹⁵ ηιλλε. ¹¹⁶ εαε.

“Μαίτ, α Ξυγυς,” αη Λαος; “ειμυς φεαρτα. Τιοφαιρ
 φηρ Εηρεανν θαρ η-ιονηραιξιρ δγυρ ηι κομλονν δον-φηρ
 λειφρο θύμνν, ό το ταιτ φεαρ Διαθ μαε Θαμάιν ηιε
 Θαίηε λεατ-ρα.”

“Cαθ εηγε θαμ-ρα ειηζε, α ζιολλα?” αη πεφean,
 “αγυρ αν τέ το ταιτ λιομ.”

ηρ αιηλαρ το βι αν ζιολλα 'ζά ηιάρ αγυρ αουβαηρε να
 βηιατρα ανη αγυρ ο'φρεαζαηι Cúculainn :

l. Εημυς, α άη-εύ θαίηηα ;
 βα όοηα θυιτ ηόρ-ηηeanηα ;
 Cυηηρ θίοτ φεαρ Διαθ να ηποηοης;
 Θαρ ηιαθ ηρ εφιαρθ το κομλονν.

C. Cια ταιρθε θαμ ηeanηα ηόρ ;
 τάηηη οηη βαοηρ αγυρ βηιόν ;
 ο'αιτε αν έαετα το ηυνηear
 ηηαν ζκοηρ το εφιαρθ-ελαρθεαρ.¹¹⁷

l. Ηιορ βα όοηρ θυιτ α έαοηeanθ,
 Cόηα θυιτ α κομ-μαορθεαιη.
 Ο'φάζαηθ εύ αν ηιαθ-ηυνηeanέ
 εαοηηeanέ εφeanεταέ εφó-ηυνηeanέ.

C. Θα ηβαηeanθ¹¹⁸ μο λεατ-όοηρ λάν
 θίομ 'η ζο ηβαηηeanθ μο λεατ-λάηη,
 ηηιαζ ηαέ φεαρ Διαθ βι αη εαεαιθ
 ηηη βιοτα 'να βιτ-βeaταρθ.

l. φeαηηη leo-ραη α ηθεαηηeanθ οe
 ηe ηηηζεαηαιθ Cηαοβ-ηιαρθε :
 Εηφean ο'έαζ, ηηρα ο'φαναθ,
 leo ηι βeaζ βυη ηηβιοτ-ηζαηαθ.

¹¹⁷ ζεαηηηαη ηe ελαρθεαιη.

¹¹⁸ ηηιαζ ηάηη βαιη η.ο.

C. Ón ló tánaḡ a Cuailnge
 i nriaró Meaðba móir-ḡluairne
 ir ári daoine léi ḡo mblaró
 do marbhar dá míleaḡaib.

L. Níor éorluḡ tú i ráinne
 i nroaḡaró do móir-tána,
 ḡé'ri b'uaḡaró do dáim 'maille
 móir maíone ba moé eirḡe. E.

Do ḡab Cúculainn aḡ éaḡcaoine firi Diaḡ aḡur
 aḡubairt na bhuaḡra: "Maíe, a firi Diaḡ, ba duirran
 duit naé neaé den d'neam ḡurab eol d'óib mo éairt-
 ḡníomairt-a-ra ḡoile aḡur ḡaircéró d'aḡallair moim teacé
 éum comraie liom-ra. Ba duirran duit naé laoḡ mac
 Rianḡabra d'aḡallair moim teacé éuḡam. Ba duirran
 duit naé aiteairḡ fíor-ḡlan fearḡura d'faoimair. Ba
 duirran duit naé Conall caom-éorcariaé com-maorómeaé
 caé-buaḡaé Ceairnaé ba comairleaé um an ḡcomrae
 ro orit. Mar ní ḡéillfíor na firi do fearaib ná do
 d'úilid ná do d'álaib ná do bhuaḡraib b'reaḡ-ḡeallaimnaéa
 ban ceann-fíonn Connaéé, óiri bí a fíor aḡ na fearaib
 rin ná béairfari ḡein ḡabhar ḡníomairt-a comérom-a
 commóra liom-ra i ḡConnaétaib roiri imirt r'éall¹¹⁹
 aḡur r'iaé, roiri imirt ḡae aḡur clairéam, roiri imirt
 bhairuó aḡur fíor'éall, roiri imirt eac aḡur carbaḡ.

Ní beir lám laoié leaḡairfari colann curaró mar fear
 Diaḡ deil daéa. Ní beiró búiread beairna baíóbe béil-
 deirḡe do r'eorair r'iaéca r'iaé-b'rice.

Ní ní C'ruaéain ḡeóbar cori comérom leat-ra ḡo
 bhruinne bháca aḡur beaéa, a mic d'neac-óeirḡ Óamáin,"
 ar Cúculainn.

Ir annrin d'eirḡ Cúculainn ór cionn firi Diaḡ.

¹¹⁹ r'iaé.

“Ματ, α ἴη Όιαδ,” αη Cúculainn, “ η μὸρ αν ηματ
 αζυρ αν τρέιζεαν το μαδ ηηι έημεανν οητ, το ταβαιητ
 το κομλονν αζυρ το κομηιασ ηομ-ρα, όηη ηί ηέρο
 κομλονν ηά κομηιασ ηομ-ρα αη έάηη Όό Cuaíηηγε.
 Ξρόεαδ ηί ηφυαηαρ-ρα ηιαη κομλονν βα όοηηζε αζυρ ηη
 μὸ το έυηη οηηη ηά το κομλονν-ρα αέτ κομλονν Δοηηηη
 Δοηηε .ι. η’αοη-ηάσ ηέηη.” ηη αηηλαρό το όί ’ζά ηάδ αζυρ
 αουβαηητ ηα ημαέηα :

Δ ἴη Όιαδ, έλαόέηηζ το όατ ;
 Όυηηαν το όάλ όέρόεαηαέ ;
 τυρα ό’έαζ, ηηηε ό’ηαηαδ,
 ηίς η-ουηηαν αη ηίοη-ηεαηαδ.

Όά ηβ’ αηηλαρό το όεηηη έαηη
 αζ Scáηαιζ Όυαδαιζ, Όυαηαν,
 όαη ηηηη ζο όοί αν ημαέ ημαρ
 ηόέα όεαδ αη η-αέ-έαιηόεαη.¹²⁰

ηοηηαηη ηομ το ηυηρόεαδ¹²¹ ηάη,¹²²
 ηοηηαηη το έηυέ έαοηη κοηη-λάη,
 ηοηηαηη το ηοηε ζηαη ζηαηηόα,¹²³
 ηοηηαηη έ’άηαιζ¹²⁴ ’η έ’υηηαδηα.

ηίοη έηηζ όοηη ηηεαη ηηηηε¹²⁵ έηεαη,
 ηίοη ζάδ ηεαηζ ηε ηεαηαέαη,¹²⁶
 ηίοη έοηηζβαιζ ηεαέ αη ηεηηζ ηάηη
 έ’αιέηεηη-ηε, α ηηε όεηηζ Όαηηάηη.

ηί έαηηα ηομ ηυηη ζο ηε,
 ό το έυηέ Δοηηηεαη Δοηηε,
 το ηαεραηηα η ηζαλαίδ ζηιαδ
 ηί ηυαηαρ ηιαηη, α ἴη Όιαδ.

¹²⁰ ηέαηαδ έαηηόεαη. ¹²¹ ηυηηε. ¹²² ηό-άη. ¹²³ ζηαη-αοβόα.
¹²⁴ όέαηα.

¹²⁵ ζεαηηεα. ¹²⁶ ηεαηηαηηαέτ.

Πιονναβαρη ιηζεαν ημεροβα,
 ξε βε ο'ρεαβαρ α θεαβα,
 ιρ ζαο um ζαιμη νό um ζηιαη,
 α ταιροβρε ουιτ-ρε, α βρη Οιαο. α.

Οο ζαβ Ούουλαιαν αζ ρεαοαιητ α; βεαρ Οιαο ανη.

“Μαιτ, α λαοιζ,” αη ρε, “ ραοβ βεαρ Οιαο ρεαρτα αζυρ
 βαη α ιορηαο αζυρ α εροεαο θε ζο βρειρεαο-ρα αν θεαζ
 αη α ηδεαρηα ρε αν κοηλοηη αζυρ αν κομηαο.”

Ταηιζ λαοζ αζυρ ο'ραοβ βεαρ Οιαο. Οο βαη α
 ιορηαο αζυρ α εροεαο θε αζυρ οο κοηηαιο αν θεαζ αζυρ
 οο ζαβ Ούουλαηηη αζ εαζοαοηηε αζυρ αζ αηιόρηεαοτ¹²⁷
 αζυρ αουβαηητ ηα βρηαερα:

Ουηηαη, α εο¹²⁸ οηη,
 α βρη Οιαο ηα ηοάηη,
 α βαηε-βεημηηζ βυαηη,
 Οα βυαοαο οο λαηη.

Οο βαηη βυροε αη,
 βα βρηα ραοηη αν ρεαο;
 οο ερηορ ουηηεαο μαοτ
 um οο ταοβ ζο ηεαζ.

Αη ζομαηαηα ραοηη,
 ηαοαηε ρύλα ραοηη,
 οο ρειατ ζο ηβηλ οηη
 τ'βροεαηη βα ρηη μαοηη.

Τ'ορηαηε αηηζο βα η,
 βι um οο λαηη ραοηη,
 οο ελαροεαηη βα εαοηη,
 οο ζηηαο κορηα εαοηη.

¹²⁷ αοοηηεαο.

¹²⁸ θεαζ.

Ɔo ƕuicim Ɔom lánh,
 tuizim narab' í an éóih;
 níohi b'é an comlonn caoim;
 Ɔuipran, a eo óih.

“Mait, a Laoisg,” ar Cúculainn, “corcaih¹²⁹ fear
 Diað fearca, asur bain an sae bulsa ar, óih ní féadaim-
 re beic i n-éagmar m'airm.”

Ɔáimig Laoisg asur Ɔo corcaih feari Diað asur Ɔo bain
 an sae bulsa ar. Asur Ɔo éonnaic Cúculainn a airm
 fuileac foirdeairis le taoib fih Diað asur aƆubairc na
 bhiaéra:

A fih Diað, ih trias an Ɔál,
 t'feicim Ɔom so muad ró-bán,
 mire san m'airm Ɔo níge,
 tura ió' corair éró-lige.

Ué! Ɔá mbemír ran tíh Ɔoih
 as Sgátaig ih as Uataig,
 ann ní beoír beoil bána
 eadramn ih airm iol-ága.

AƆubairc Scátaac so rceanb¹³⁰
 a haitearc muanaró¹³¹ ró-Ɔearib:

“Eihgíró uile Ɔon éac éar,
 mar tiocfaró Seairmáin Saibhglar.”

AƆubairc-ra le feari Diað
 asur le luGARó lán-fial,
 asur le mac baodáin báin
 teac Ɔúinn i n-asaró Seairmáin.

¹²⁹ Seairm.

¹³⁰ asur raodair ar a suc.

¹³¹ láioih.

Cuamar go haille an cómhraic
 ór leirg locha linn foimaro;
 tuig rinn ceitíre céad amaó
 a hinrib na n-aitíreac.

Nuair bíor-ra ír fear Diaó an áig
 i ndoimar dúine Seaimáin,
 do mairbhar-ra Rinn mac Niúil,
 mairb reiréan Ruac mac Foimniúil.

Do mairb fear baot ar an leirg
 bliat mac Colbai élardeam-óeirg;
 do mairb LuGARó, fear duairc dian,
 MuGARíne Mara Toimuan.

Do mairbhar-ra iar ndul anonn
 ceitíre caoGARó fearg¹³² fearg-lonn;
 do mairb fear Diaó, duairc an dheim,
 dam dheimán¹³³ ír dam díleann.

D'airgeamar dúin Seaimáin glie
 ór fairge leatam linn-bhuc;
 tuig rinn Seaimán i mbeataró
 linn go Scátaig reiat-leatam.

Do nairg ar mbuime go mblaó
 ar zerbó cairtor ír donató,
 go ná bertir ar bfeirga
 roir finí rinn-ealga.

Trias an maroéan maroéan Máirt,
 do mairb mac Damáin dí-éiríet;¹³⁴
 ucán! do tuic an cair
 dáí dáilear deac dearg-fola.

132 LAÓC.

133 OBANN.

134 ANN-NEARCTHAR.

Dá mbað ann do éinn-re t'éas
 roir míleaðaib móir-Šréas,
 ní beinn-re i mbeachtar tar t'éir
 so mbað aiaon mašmaoir o'éas.

Ir tmuas an ní tápla de
 do daltánaib Scátaige,
 mire eiréactac fa éirú muad,
 tura san carbad o'iomluad.¹³⁵

Ir tmuas an ní tápla de
 do daltánaib Sgátaige,
 mire eiréactac fa éirú šarib
 ašur tura uile-maib.

Ir tmuas an ní tápla de
 do daltánaib Sgátaige,
 tura o'éas, mire beo bhar,
 ó'n šleo fhuéir fumaémar.¹³⁶

“Maic, a Cúcus,” ar Laoš, “fášam an ác ra fearca.
 Ir ró-fada ac. nair ann.”

“Fášamaro so beinn, a Laois,” ar Cúculainn,
 “áct ir cluice ašur ir caimead uom-ra šac comlonn
 ašur šac commae do funnear i bparmad comlainn ašur
 commae f'ir Diað.” ašur ir amlarð do bí 'šá máð ašur
 adubairc na bmaéra :

Cluice các, caime các
 so o'í fecir Diað ran ác.
 Ionann rošlum f'iré d'áinn.
 Ionann ró-šreim¹³⁷ ir mác.
 Ionann muime máoc,
 Do floinn rinn reac các.

¹³⁵ šluairéact.

¹³⁶ o'itéceallac.

¹³⁷ cumáct.

Cluice cáe, caoine cáe
 go dtí fear Diaó ran áé.
 Ionann aithe uamain dúinn,
 Ionann sairseadó sháé.
 Scátaé euz dá reiaé
 Dam-ra ir o'fear Diaó tráé.

Cluice cáe, caoine cáe
 go dtí fear Diaó ran áé.
 Ionnam uaithe óir
 'do leasgar ar áé,
 ba mar earb na ruiat,
 ba éalma ná cáé.

Cluice cáe, caoine cáe
 go dtí fear Diaó ran áé,
 an leoman laramain lonn
 an tonn baot boiri amail briaé.

Cluice cáe, caoine cáe
 go dtí fear Diaó ran áé.
 'Sé ba dóig liom fear oil Diaó
 Sur im diaó 'do beaó go briaé.
 Inoé ba coimóir le ruiab;
 Inoia ní fuil de aét a rzaé.

Trí oí-ríme na Tána¹³⁸
 'do tuitesodar lem láma:
 moza bó, fear, asur eac
 'do marbar iad ar zac leaé.

Cia sur lionmar iad na rluais
 tángasodar a cruacáin éuaró,
 mó ná tman, luza leite,¹³⁹
 'do marbar 'dom zarb-cluice.

¹³⁸ éar áirín.

¹³⁹ ná leaé.

ՈՒ ԵՂԻՆԱ ՄԻԱՅ ԶՕ ԵՍԷ ԵՐՆ,¹⁴⁰
 ՈՒՅՐ ՕՒԼ ԾԱՆԾԱ ՄԻԱՅ ԾԱՅ ԵՐՆ,
 ՈՒՅՐ ԵՒՆ ՄԻԱՅ ԾԵ ՄԱՅՐ ՈՃ ԵՐՐ
 ԾԵ ՄԱԿԱԾ ՄՅՕՑ ԾՕ ԵՔԵՏՐԻ ԵԼՆ.

ՕՐԾԵԱԾ ԲԻՐ ԾԻԱԾ ԶՕ ՈՒՅԵ ԲԻՆ.

